

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

IV. Melanchthon è Scepticorum numero.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

omnes suas ita instigabat, ne magistri auctoritatem labefaceret. Et sane valde metuebant hæretici, ne si duo hi restituendæ ac reformandæ (sic enim loquuntur) Ecclesiæ principes inter se digladiarentur, tandem illa dissiparetur, Calvinus (a) Melanchthonem magnum Ecclesiarum in Germania ornamentum; Petrus Martyr (b) virum incomparabilem appellat, ac Luthero etiam præfert, utpote omni scientiarum genere excelsum. Morlinus vero tanta charitate præditum fuisse scribit, ut si possibile fuisset, totum Mundum humeris suis portare voluerit.

IV. Sed qualis qualis Melanchthon fuerit, in Pyrrhonis certe schola educatus videtur. Adeo continua dubitatio animo ejus in se debat, unice id metuentis, ut ipse dicebat, ne erraret. In scriptis ejus vix quidquam certi apparet. Atque hanc ob causam Lutherani in Synodo quadam (c) Melanchthonis tergiversationem inquirunt multis de fundamentis veritatis dubitandi occasionem dedisse, atque alios quo minus Augustanæ Confessionis nomina sua dederint, avertisse: eoque à Papistis Doctoris hujus inconstantiâ Evangelicis non sine causa obijci, quum is scripta sua toties mutârit. Quotiescumque à disputatione aliqua cum Catholicis habita redijisset, vultu tristitiam & animo consternationem quandam ostendebat. Dicere sæpe solebat, *Vecordes sibi admodum videri qui opiniones suas sine ullo antiquo Ecclesiæ testimonio proponere audent*: eoque plures ille Catholicæ Ecclesiæ ritus atque alia retinebat. Quemadmodum enim bestię cicutaræ ad innatam ferociam non ita facile redeunt; ita hæc antiquæ pietatis Catholicæ, quam cum lacte suserat, tam cito non potuit oblivisci, (d) ut in primis è consilio ipsius quod Francisco I. Gallorum Regi dedit, apparet. Omnes ejus cogitationes, curæ & studia in componendis religionum dissidiis consumebantur, adeo ut Lutherum quoque secreto carperet, tamquam ipsa Ecclesiæ fundamenta emouentem, ac præcipuè Papam nimio operè oppugnantem, quem ipse pro omnium Christianorum capite & Dei Vicario agnoscere non abnuebat. (e) Ajunt Heidelbergenfes, in familiari sermone aliquando Lutherum à Philippo monitum ut remissius aliquando ageret, neve causam vehementia sua deteriorem faceret; eoque consultum sibi videri ut leni aliquo & placido scripto sententiam suam tetteret; illum respondisse: *iam quidem hac eadem de re se cogitasse; at si discerneret, vereri ne doctrina sua plerisque suspecta redda-*

tur. Eoque hanc se causam Deo commendare, ac rogare ut se mortuo, aliquid in eam rem ipse tengeret (f) Hæc ultima fuerunt utriusque inter se verba, ut infra quando Lutheri mortem expositurus sum, dicam. Lutheri verba Alexander Aleffus Scotus Calvinista, sed in Germania ipsa educatus, Germanicâ linguâ citat, addens, ijs ad Ecclesiam Brementensem per Echaridum Alingen delatis, missum ad Philippum Joannem Schlongabium, veritatis exquirendæ causâ. Tum Philippum. *Non se hoc posse negare, respondisse: & scripto quoque libenter publicaturû, si sine Ecclesiæ scantalo & turbatione fieri posset. Id tamè testamento suo inseriturû, promississe, ac sine dubio facturum fuisse, nisi morte esset præventus.* Alij rem aliter narrant, (g) nimirum quum aliquando sententiam suam, de Cœna Domini Melanchthon apertius, quam hæcenus consueverat, protulisset, Lutherumque rogasset, ut ea in re scripta sua aliquantum moderaretur, is vero valde excaudisset, Philippum abeundi VVitebergâ consilium cepisse, idque Caspari Crucigero aperuisse. Id quum Lutherus rescivisset, ad Philippum his verbis usum. *Controversia illa, Philippe, de Cœna Domini, mea est, quam hæcenus defendi & posthac defendam vel sinete. Tu, si ira vivabitur, in contraria sententia persevera. Mihi quidem tuo auxilio & opera nihil ad hoc opus est.* An & quid Melanchthon ad hoc responderit, nec Peucerus nec quisquam alius mentionem facit. Id constat, inter eos convenisse, ut posthac ab ea disceptatione abstinerent. Lutherus enim disensionem hanc, ac de reali corporis Christi in Cœna præsentia dubitationem innotescere nolebat (h) Hinc idem in epistola quadam Anno MD XLIV. sic scribit *Si quem forte dicentem audias, Philippum & Lutherum Sacramentarium in sania ad stipulatos esse, ne tu hoc credas. Sed hæc de re plura vide inferius.*

Idem Melanchthon in omnibus suis scriptis ante annum MD XLVII. editis, Zuinglij & aliorum Sacramentarium doctrinam detestatur,

nul-
a In 3. adm. ad VVestph. b Const. Cardin. de Eucharistia. c Colloq. Altemb. f. 103; 20. & Schlusself. libro 4. App. Th. Calv. & VVigand. ibidem pag. 287. Melan. de Cœn. Dom. cont. Anab. d Vide epist. lib. à Peuc. editum. e Mel. in epist. ad Carolusium. Schlusself. lib. 4. fol. 288. f Colloq. Maulbrun. & Peucer. nar. histor. pag. 4. & contra Nic. Selnecc. g Peuc. pag. 26. h Crellius Tract. de re Sacramentaria.

nullam satis firmam rationem se reperire, dicens, (a) qua ab antiqua ea in re dimouere nos debeat. Fieri quidem posse ut ociosis ingenijs altera illa sententia magis arrideat, ut humana rationi magis congruens non tamen propterea ab Ecclesia sententia discedendum esse. Verba illa, Hoc est corpus meum, esse instar tonitru (b). Quid ergo percussum ijs animum contra ea dicturum, aut quod dictum è scripturæ ad metaphoricam assumendam interpretationem allaturum: sibi parum peritos eos videri qui nouas hoc modo doctrinas spargunt; plus à se confidit rationibus quam S. Scripturæ verbis tribuentes. Quamque idem Anno M. D. XL. in grauiissimum morbum incidisset, testamento à se condito hæc verba inseruit: (c) Quantum ad Cœnam Domini attingit, in eo quod cum Bucero Anno D. XXX. VVitteberga conuenit, acquiesco, & in hac confessione mori uolo. Quid vero de alijs religionis articulis senserit, morbi grauitate impeditus tum latius explicare non poterat. De Colloquio vero illo VVittebergenfi infra in vita Buceri agam.

V. Mortuo Luthero, Philippus plerisque sententiam mutasse, & ad sacramentarios inclinare videbatur, (d) sic tamen ut magistri memoriam & auctoritatem non læderet. Crispinum certe librarium Geneuensem ad imprimenda Oecolampadij scripta hortatus est: ac literis ultro citroque missis cum Caluino & Bullingero amicitiam coluit. (e) Lutheranus quidam Caloander nomine narrat, Melanchthonem aliquando à se obsecratum, ut suam de Cœna Domini sententiã scripto consignatam proferret, quo intelligeretur virum cum Luthero an cum sacramentarijs sentiret. Tum illum indignabundum respondisse, satis superque ea de re à se scriptum; at si eam controversiam attingere rursus cogatur, facturum ut totus mundus obstupescat. Rogante dein Caloandro, ut quod eum rogasset bonam in partem acciperet, ac tam piæ ac honestæ petitioni locum daret: se quidem nomen eius defendere paratum contra omnes qui Melanchthonem credere negant panem in Cœna Domini verum esse & naturale Christi corpus: illum multo magis indignantem, scedulam forte repertam in terram proiecisse, additis his verbis: *Hæc su Caloander, si uerum & naturale Christi corpus est in pane consecrato Cœna Domini, quid prohibet quominus idem sit in hac scedula?* Hac blasphemia, ei, quod idem in Confessione Augustana scripserat, plane contraria, è Philippi ore audita, Caloander non minori tristitia quam admiratione correptum, ab eo se discessisse scribit.

Alij cuidam Superintendenti, Mordisio nomine, eadem de re Philippum urgenti, ille respondit: (f) Facite ut hinc abire mihi liceat, nec dubitate me tum sententiam meam de hac controuersia libere perscripserum. Stanislaus Rescius (g) se præsentem à Polonis quibusdam de communione sub duabus speciebus rogarum, respondisse ait: Nihil interesse, tam unam quam alteram speciem sufficere. Sic ergo Melanchthon omnes æque quid de Sacramento altaris sentiret, incertos relinquebat (h). Eam ob causam Caluinus ei exprobrasse dicitur: *Quid tu, Philippe, non a Sacramento obsignare aude quod alij sanguine suo obsignant?* Nihilominus tamen magna erat apud omnes nationes Philippi fama & existimatio: adeo ut etiam Franciscus I. Galliarum rex eum ad se euocarit. Similiter Henricus VIII. Angliarum rex, postquam ab Ecclesia descidit, à Germaniarum Principibus Melanchthonem ad se mitti petijt, qui nouæ Ecclesiæ iaceret fundamenta. (i) Sed illi, Francofurti tum Anno M. D. XXXIX. congregati, molli & timido Philippi animo parum fidentes, huic Regis petitioni nequam annuendum censuerunt, ut Caluinus scribit. Idem post eius mortem hanc in eo timiditatem notat, inquiens: *O Philippe Melanchthon, ad te prouoco, qui in alijs cum Deo uiuis, ibique nos expulsi (k). Centies atque iterum centies tu tot laboribus defatigatus, optasti ut in sinu meo quiescere atque animam redderes sibi liceret: & ego quoque nihil ardentius quam præsentiam tuam desiderauis. Quo uoto si uerque peritus fuisset, tu quidem fortiozem te tam in congressibus quam in contemnenda inuidia & odio exhibuisses, malitia certe eorum repressa fuisset, quorum audacia per tuam molliam creuit.*

VI. Hic idem Melanchthon Lutheri opera post mortem eius castigauit, non solum stilitudinem & scabritiem expoliendo, verum etiam res ipsas mutando, addendo, detrahendo. (l) Eoq; ab Illyrico & Gallo accusatur, quod ueram magistri (i) doctrinam corruperit ac deperauerit. Idem ei in Colloquio Altemburgensi, cui Gulielmus Saxo-

a Mel. epist. ad Rotman. Monast. Ioach VVestph. de Mel.
b Lib. de Ver. corp. Christi c Hist. de Cœn. f. 357. Pauc.
habet contrar. fol. 43. vsq; ad fol. 49. d Schlusfeldburg.
lib. 4. fol. 274. e Lauar. histor. Sacr. fol. 32. Selnecc. in recit.
f Peuc. ibid. fol. 28. g Lib. 5. h Luc. Osiand. Censur. 16. lib.
3. c. 40. fol. 703. i Camerar. in uita Mel. & Pantaleon.
in Prosep. Vir. Illust. Nigr. in Chron. k Peuc. nar. histor.
de Vita Melanch.